

Eutanazie

MUDr. Aleš Hejlek, Nemocnice České Budějovice a.s.

Eutanazie (eu - dobrý, thanatos - smrt)

Základní terminologie:

Předpoklad: nevléčitelně nemocný pacient se špatnou prognózou, trpí nesnesitelnými obtížemi (hlavně bolest fyzická i psychická, např. neoplazmata, demence, neurologická onemocnění apod.)

Definice: (užší) usmrcení nemocných prováděné lékaři (širší – viz níže aktivní a pasivní)

Dle provedení přímo lékařem:

§ **aktivní** – přímá (provádí lékař)

§ **pasivní** – nepřímá (neprovádí lékař)

Aktivní eutanazie:

§ eutanazie **vyžádaná**

§ eutanazie **nevyžádaná** – není schopen předepsaným způsobem požádat o urychlení své smrti, ale pac. by souhlasil (v zásadě chtěná a dobrovolná)

§ eutanazie **nedobrovolná** – nevyžádaná a

§ varianta: **asistovaná sebevražda (SAL** – sebevražda s asistencí lékaře) – činí sám pacient za asistence lékaře (Jack Kevorkian – „Doktor Smrt“)

Pasivní eutanazie: přerušení, nebo odnětí léčby

Pozn.: nejsou přesně def. všeobecně přijatelná kritéria, to je tehdy, když jsou vyčerpány všechny dostupné možnosti pomoci, **výjimka** – pravidla pro odpojení z přístrojů jsou stanovena – používána.

Aktivity nepatřící do označení eutanazie:

§ **Předčasné ukončení neúčinné léčby** – léčba marná, beznadějná, neopodstatnělá, záležitost svědomí, odpovědnosti lékaře, a týmu – musí zmírňovat bolesti, dušnosti, zmatenosti – poskytnout přiměřenou péči. Cílem je přirozeně dožít. Ponechání přirozeného průběhu nemoci, když není šance na uzdravení

§ **Léčba nesnesitelných bolestí** – zmírnění utrpení pacienta, ter. může i urychlit smrt

§ **Odmítnutí léčby pacientem** – „Lékař nesmí postupovat proti vůli pacienta“ – ovlivněno značně vztahem lékař pacient a lékařovou prezentací problému

Příčiny, které vedou k myšlenkám o eutanazii a diskuse o ní:

§ Heroická medicína

§ Diskuse nad dystanazií (disthanasie)

§ Nechuť dnešních rodin starat se o své starší členy.

§ Relativizace pravdy, hodnot etiky – posvátnost života apod.

§ Nové medicínské bioetické pohledy

§ Technologická medicína

§ Naše konzumní společnost

§ Za mnohým stojí „ekonomie“

§ O eutanazii se hovoří jen ve vyspělejších, resp. vyspělých zemích

Diskuse o eutanazii dnes:

A: Argumenty zastánců eutanazie:

- § autonomie a nezávislost
- § snaha o milosrdenství a poskytnutí určitého komfortu u pacientů
- § eutanazie se z morálního hlediska neliší od přerušení nebo odnětí léčby
- § eventuální negativní praktické následky eutanazie jsou příliš vzdálené
- § Nevyřešené naplno - ekonomické ???

B : Argumenty proti eutanazii, polemika s argumenty pro:

Hippokratova přísaha, na kterou rovněž u nás všichni lékaři přísahají během své promoce:
Nepodám nikomu smrtící prostředek, ani kdyby mě kdokoli o to požádal, a nikomu tuto možnost nenavrhnu (nikomu také nebudu radit jak zemřít).

- § Ve jménu autonomie není dovoleno všechno
- § Prokázáno na studiích a průzkumech, že zdaleka ne vždy léčí lékaři bolest správně a adekvátně; bolest má několik dimenzí
- § Usmrtit aktivně nebo upustit od léčby je etický rozdíl, liší se záměry a úmysly
- § Už dnes jsou důkazy (průzkumy včetně Holandska) ohledně ztráty důvěry v medicínu, resp. lékaře při legalizaci eutanazie.

Vlastní argumenty:

- a) filosofické argumenty
- b) praktické argumenty
- c) duchovní argumenty
- § **posvátnost (svatost) a nedotknutelnost každého lidského života** – základ křesťanské etiky vyplývající z „*Nezabiješ*“ Desatera Božích přikázání – Ex 20,1; Dt 5,13, výklad Ex 23,7 se dvěma důvody a) Gn 9,6 a Dt 32,39
- § **život jako Boží dar** Dt 32,39
- § **smysl utrpení ?!**
- § **novozákonní přísnější stanovisko** – Mat 5,21 nn., Gal 5,20
- § **život žít ne sobě** – služba Bohu a lidem – 2.Kor. 5,15
- § **duchovní růst a užitečnost do konce života v jakémkoliv stavu**
- § **eutanazie – vzetí člověku šance na spasení**

*prim. MUDr Aleš Hejlek, odb. as.
oddělení pracovního lékařství
Nemocnice České Budějovice a.s.
hejlek@nemcb.cz*